

УДК 377.35

ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙ У ВИЩОЇ ОСВІТИ

Захарова Е. В.

Linazaharova21@gmail.com

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У нинішні часи стрімкого розвитку набула сфера вищої освіти в Україні. Цей етап розвитку не тільки професійної підготовки, а й педагогічного підходу до навчання, якому характерна поява нових понять, уточнень, переосмислень та збагачень новим досвідом існуючих основних педагогічних категорій.

Сприянням розвитку стало, по перше, узагальнення досягнень сучасної науки, по друге – зміна логіки наукового мислення у зв'язку зі зміною соціокультурної орієнтації суспільства. Експерти з розвитку стверджують, що «здатність суспільства створювати, адаптувати, перетворювати та використовувати знання як джерело благ має вирішальне значення для сталого економічного зростання та підвищення рівня життя».

Знання стають найважливішим чинником економічного розвитку. Спочатку для економіки України було характерне економічне зростання, яке вимірюється не лише накопиченим капіталом, а й збільшенням обсягу реально використовуваних знань. Провідну роль у побудові економіки, заснованої на знаннях, відіграє система професійної освіти як соціальний інститут, створює людський капітал.

Чимало проблем модернізації професійної освіти в Україні можна вирішити, використовуючи європейський досвід професійної освіти. Одним із найважливіших завдань освітнього процесу є формування професійної мобільності, здатності до гнучкої зміни діяльності, перепідготовки та самонавчання відповідно до потреб ринку. Однією з головних умов адаптації української професійної освіти до європейського освітнього простору є мобільність учасників освітньої системи. Для цього необхідно змінити філософію освіти, впровадити підхід до освіти, орієнтований на того, хто навчається, тобто перейти від стратегій викладання до стратегій навчання, а також використовувати педагогічні технології, спрямовані на стимулювання самостійного набуття знань та проведення досліджень.

Головна мета модернізації ЗВО має бути пов'язана з основною вимогою: готувати професійно мобільних випускників, спроможних до конкуренції та адаптованих до змін ринку праці. Традиційні професійні знання, навички та компетенції випускників ЗВО на сьогоднішній день модернізують відповідно до вимог. Випускники продовжують навчатися протягом усієї своєї професійної кар'єри, вчаться своєчасно реагувати на зміни ринку праці, підвищують свою професійну та професійно-кваліфікаційну компетентність.

Завдання ЗВО формулюються по-новому: забезпечити професійну мобільність випускників, своєчасно реагуючи на зміни ринку праці, економіки, науково-технічного прогресу та вимог роботодавців, а також надаючи можливості для безперервної професійної освіти.

Сучасній країні потрібні фахівці, здатні адаптуватися до мінливих ситуацій – соціальних, професійних, економічних і т.д. Тому підготовка професійно-мобільних та кваліфікованих працівників стає головною метою професійної освіти, що відображено в українській Концепції розвитку професійної освіти на 2010-2020 роки.

Проблема професійної мобільності стала особливо актуальною після ухвалення Резолюції про розвиток освіти протягом усього життя (27 червня 2002 року), який розвиває зміст резолюцій, прийнятих у Лісабоні та Барселоні, та закладає основи для більш тісної співпраці у галузі професійної освіти та навчання з країнами ЄС. У зв'язку з цим система професійної освіти останнім часом зазнала певних реформ, включаючи оновлення нормативної бази, децентралізацію управління професійною освітою, розробку нового покоління професійних та освітніх стандартів на основі компетентнісного підходу.

В умовах ринку соціальне партнерство стає найважливішим інструментом підвищення якості професійно-технічної освіти та адаптації випускників до нової економічної ситуації. Це забезпечується спільними зусиллями соціальних партнерів щодо збереження та поповнення кадрового потенціалу підприємств різних галузей. Основною метою соціального партнерства є сприяння процесу підготовки та перепідготовки конкурентоспроможних, професійно мобільних та кваліфікованих працівників, здатних адаптуватися до швидких змін ринку праці.

Концепція соціального партнерства розглядається як участь різних державних та недержавних організацій, підприємств та приватних осіб у спільній діяльності, спрямованій на вирішення конкретних проблем, що стоять перед галуззю.

Соціальних партнерів у сфері професійної освіти та навчання можна розділити на три основні категорії: роботодавці, організації працівників та органи державної влади. Головним партнером є сама держава, яка визначає політику в галузі промисловості, транспорту та сільського господарства. Ці ж органи забезпечують фінансування, у тому числі підготовки кадрів через систему професійної освіти, розробляють державні освітні стандарти та забезпечують співпрацю навчальних закладів із промисловими підприємствами через участь у конференціях, нарадах та виставках.

Особливості підготовки професійно-мобільних кваліфікованих робітників у рамках соціального партнерства включають постійну та цілеспрямовану профорієнтаційну роботу з абітурієнтами та учнями установ професійної освіти спільно з роботодавцями, безпосередню участь представників соціальних партнерів, у тому числі роботодавців, у навчальному, виробничому та виховному процесі.

Таким чином, сучасне суспільство висуває високі вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, здатних ефективно виконувати свої соціальні та професійні ролі в умовах інтенсивного інформаційного розвитку. Характеристиками сучасних кваліфікованих робітників є самостійність, нестандартність мислення та поведінки, ефективність у вирішенні професійних та життєвих завдань різного рівня, здатність до професійного розвитку та професійної мобільності. Професійна мобільність кваліфікованих працівників – це якість, що поєднує в собі сформовану внутрішню потребу особистості у професійній мобільності, необхідну для успішності людини в сучасному суспільстві, що проявляється у діяльності та гарантує самовизначення та самореалізацію у житті та праці.

Література:

1. Левіна М. М. Технології професійної педагогічної освіти : навч. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів. Київ, 2001. 136 с.
2. Морєва Н. А. Технології професійної освіти : навч. посібник. Київ, 2007. 201 с.
3. Гаврилюк О. О. Розробка перспектив розвитку навчального закладу відповідно до потреб ринку праці та професійно-кваліфікаційних вимог до фахівців: Навчально-методичний посібник. Хмельницький, ХНУ: 2005. 46 с.
4. Загіка О. О. Оновлення змісту професійної підготовки кваліфікованих робітників в сучасних умовах. О. О. Загіка. Професійно-технічна освіта. 2012. № 4 (57). С.25-29.